

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 204.

BYDGOSZCZ, czwartek dnia 4 września 1930 r.

Rok XXIV.

Warunki pokoju wewnętrznego.

„Miłość u tego, kto rozkazuje, pokora u tego, kto słucha, to wierne strażce pokoju.“
ks. Palau.

Istnieją odwieczne i niezłomne prawdy moralne, bez stosowania których organizm społeczny należycie i sprawnie funkcjonować nie może. Prawdy te obowiązują wszystkie szczepy i narody nawet tam, gdzie religia miłości i poświęcenia, jaką jest chrześcijaństwo, nie stała się kitem i cementem, wiążącym ze sobą jednostki ludzkie w karną, współdziałającą gromadę. **Prawdami temi to miłość i pokora.**

Stwierdzając z niezachwianą pewnością konieczność istnienia tych niezbędnych warunków w utrzymaniu równowagi i karności społecznej. Staje się obowiązkiem obywatelskim należyte zanalizowanie naszych stosunków i form rządzenia i zrobienia bodaj pobieżnego rachunku sumienia. Narzuca się nam wprost pytanie, czy my, Polacy, w ukochanej, odrodzonej Ojczyźnie naszej stosujemy z całą bezwzględnością te wniosłe zasady, będące opoką i fundamentem spójności i jedności, tudzież siły wewnętrznej.

Sięgnijmy myślą w niedaleką przeszłość. W chwilach wielkich uniesień i niemal tytanicznych zmaganiach naszych, w chwilach odradzającej się w krwawym znoju i bólach państwowości naszej, w czasach olbrzymich wysiłków stawiania zrębów pod gmach tej Najjaśniejszej naszej, a mianowicie w latach 1918—1921 wyczuwało się w całej pełni ożywcze działanie tych fundamentalnych cnót społecznej karności, jakimi są miłość i pokora. **Na każdym kroku spotykało się już nie u pojedynczych bardziej uczuciowych o wyrobionym patriotyzmie jednostek, lecz w całych szarych masach to bezgraniczne niemal oddanie się tej naszej nowej, niezmontowanej nawet należycie władzy i respektowano jej nakazy i zarządzenia nie ze strachu przed siłą i karą, jeno dlatego, iż wyczuwało się odruchowo u góry ten tak ważny w rządzeniu czynnik: miłość.**

Dla miłości harmonijnym współtętnem jest zawsze oddanie się i pokora. Z tych dwóch współrzędnych czynników wypływają wszystkie cnoty i zalety niezbędne do wytworzenia organizmu społecznego i państwowego. Niezapomniane dla nas będą momenty tej duchowej łączności i jedności między tymi, którym Opatrzność rządu Państwem oddała, a tymi, którzy z poddaniem się i ofiarnie tej sile rządzącej podporządkować się pragnęli.

Takim świetlanym promieniem miłości i pokory była bohaterska obrona Lwowa, takimi były krwawe walki w powstaniu Wielkopolskiem i Śląsku, gdzie ramię przy ramieniu, wśród największych wysiłków moralnych i fizycznych, stary i młody, bogaty i nędzarz, inteligent i prostak, wszyscy razem i zgodnie, zapominając o różnicach wieku, płci, społecznym i materialnym stanowisku, stawali w jednym karnym szeregu w obronie wolności. Słuchano o chętnie i ofiarnie rozkazów i poleceń władzy, nie opartej na zorganizowanej należycie sile i hierarchii; nie pytano nawet kto rządzi i kto rozkazuje. **Cały ogół wyczuwał znakomicie i wierzył, iż ci, co na czas potrzeby ster rządów i rozkazodawstwo ujęli, to bohaterowie i ofiarnicy, w imię miłości braterskiej trud swój dla sprawy dający. Takim wielkim i wprost legendarnym wysiłkiem narodu był oparty na miłości i pokorze „Cud nad Wisłą“, który uratował**

Rząd ma złych doradców.

Dekrety prasowe i ograniczenie swobód obywatelskich — nie zapewnią rządowi zwycięstwa.

Warszawa, 3. 9. (tel. wł.) Od dwóch dni w kołach politycznych obiegają najrozmaitsze pogłoski co do zamierzonych przez rząd ważnych posunięć. Utrzymują, że rząd zamierza szeroko wyzyskać postanowienia Konstytucji uprawniające do **załatwienia drogą dekretu wielu spraw państwowych.**

Krąży uporczywe pogłoski, że zniesione przez uchwały sejmy **dekrety prasowe mają być znowu wprowadzone w życie.**

Mówi się również o możliwości **zmiany ustawy o zgromadzeniach.**

Najdalej idące pogłoski mówią o zamierzonej **zmianie ordynacji wyborczej m. in. nowe przepisy miałyby zabra-**

niać kandydowania wszystkim dotychczasowym posłom i senatorom.

O ile te pogłoski mają jakieś uzasadnienie, oczywiście nie wiadomo, najbliższe dni przyniosą wyjaśnienie.

Rozeszła się również pogłoska o wznowieniu sprawy przeciwko organizatorom krakowskiego kongresu centrolewu.

*

Warszawa, 3. 9. (PAT) P. Prezydent podpisał w dniu wczorajszym dekrety, mianujące sędzię Sądu Najwyższego **Stanisława Głzyckiego** generalnym komisarzem wyborczym i sędzię Sądu Najwyższego **Władysława Kaczyńskiego** zastępcą generalnego komisarza wyborczego.

Daszyński poucza... Prezydenta Rzeczypospolitej.

Warszawa, 3. 9. (tel. wł.) Sprawa wypłaty pensji urzędnikom i woźnym **sejmowym** została załatwiona. Minister Beck oświadczył delegacji Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, że niewypłacenie pensji w dniu 1 września zostało spowodowane wyjątkami obrachunkami w celu **wyodrębnienia tych pozycji od diet poselskich.**

Zgodnie z zapowiedzią ministra Becka kasa sejmu i senatu urzędnikom i woźnym popołudniu pensje **wypłaciła.**

Zanim to rozporządzenie zostało wydane marszałek sejmu Daszyński wy-

stał do Prezydenta Rzplitej list, w którym zawiadamia go, że pensje woźnym i urzędnikom nie zostały wypłacone, co godzi w egzystencję 374 i niczem nie jest uzasadnione a dalej marszałek Daszyński przytacza artykuły ustawy, na podstawie których **marszałkowi sejmu mają pobierać diety w czasie rozwiązania sejmu i kończy list wskazaniem na artykuł 40 i 42 konstytucji, w którym marszałek sejmu jest powołany do spełnienia najważniejszych obowiązków w państwie i przez nikogo w pełnieniu tych obowiązków nie może być zastąpiony.**

W Niemczech kasta wojskowa zdobywa coraz większe wpływy.

(Telefmem od własnego korespondenta)

Berlin, 3. 9. Postępy militaryzacji i odwrócenie od początkowych republikańskich prądów społecznych obejmuje coraz to nowe dziedziny. Według źródłowych informacji ma być z powrotem wprowadzone w Niemczech **sądownictwo wojskowe**, któremu podlegać będzie armja i flota dotychczas oddane pod wyrok sądów cywilnych. Obowiązujący obecnie niemiecki cywilny kodeks karny oraz postępowania karnego ma również ulec nowelizacji w sensie **zaostrzenia niektórych przepisów.** W ten sposób metodycznie, krok za krokiem, **zdobywa kasta wojskowa coraz większe wpływy**, i można śmiało powiedzieć, że udział czynnika militarnego w kształtowaniu polityki zagranicznej i wewnętrznej

Rzeszy niemieckiej jest dzisiaj nierównie większy i donioślejszy, aniżeli za Wilhelma II i Bethmanna - Hollwego.

A.

Echa rokoshu u hitlerowców.

(Telefmem od własnego korespondenta)

Berlin, 3. 9 Oddziały szturmowe partji narodowo - socjalistycznej, które zbuntowały się z powodu niewypłacania żołdu, zmusiły Hitlera i kierownictwo polityczne partji do **całkowitej kapitulacji.** Hitler musiał przyjechać sam do Berlina i tutaj zobowiązał się wobec

tych typowych lancknechtów do wypłacania dodatków oraz do stworzenia t. zw. funduszu rezerwowego przeznaczonego na pokrycie kosztów utrzymania aresztowanych pretorjanów. Niema wątpliwości że **ostatnie tarcia w łonie partji wpłyną na wynik wyborów.** A.

wał od topieli i barbarzyństwa już nie tylko nas, ale całą kulturę i cywilizację Zachodu.

Niestety! po tych górnych i chmurnych, szlachetnych odruchach i porwach, wśród codziennych trosk przyziemnych w urządzaniu i zagospodarowaniu Państwa straciliśmy z arsenału środków społeczność montujących, kardynalne czynniki: miłość i pokora.

Przechodząc myślą działalność dotychczasowych rządów naszych aż pa dzień dzisiejszy, jakże trudno w którymkolwiek z nich dopatrzeć się i doszukać tego boskiego promienia wszechwładnej i wszystkie niemal rany kojącej miłości. Deklamowali i deklamują prawie wszyscy na temat szczęścia i

zadowolenia ogólnego, mówi się ciągle o wielkości, potędze i sile Rzeczypospolitej, lecz w doborze środków i lekarstw, w powodzi enuncjacji i mów wygłoszonych **raczej groźby pod adresem rządzonego się wytacza, miast kojących słów przebaczenia w imię życiodajnej miłości.** To jedna strona medalu.

A teraz my przeciętni obywatele, do posłuchu i pokory przeznaczeni, zróbmy rachunek sumienia, uderzmy się w pierś i postawmy sobie pytanie: **czy zachowaliśmy zawsze i zachowujemy życziwą lojalność obywatelską wobec starszych, trud i znój rządzenia na się biorących braci naszych w imię spólnego dobra i wysokiej racji stanu? Czy w obronie najistotniejszych ideałów na-**

szych narodowych i państwowych zdobywamy się w zmaganiach i troskach dni codziennych na heroizm pokory? O jakże mało wśród nas takich, którzyby na postawione tak ważne pytania z czystym sumieniem odpowiedź twierdzącą dać mogli!

Bat i ebelga w ręku tych, co rozkazują, zawiść i przekleństwo u tych co słuchać mają, to czynniki rozstroju i anarchji, to czynniki narody i państwa do zguby wiodące. Rozkaz w miłości poczęty, a posłuch przyjęty w pokorze, to niezbędne warunki społecznego ładu, harmonji i pokoju, bez których niemasz siły zadowolenia, radości i szczęścia dla zorganizowanej społeczności.

Jan Dobrucki.

+

W dniu 2 września b. r. o godz. 2-giej zmarł po ciężkich cierpieniach członek nasz

s. p.

Andrzej Heise

sekretarz skarbowy

w wieku lat 50.
W Zmarłym tracimy dobrego kolegę i gorliwego członka. Cześć Jego pamięci.
O liczny udział w pogrzebie, który się odbędzie w sobotę dnia 6 września o godz. 15.30, prosimy.

**Stowarzyszenie Urzędników Skarbowych
Koło Bydgoszcz.**

22751

Szan. Publiczności podaję do łaskawej wiadomości, iż z dniem 1 września br. otworzyłem przy ulicy Hetmańskiej 7

Wytwórnice wyrobów z miedzi i mosiądzu, instalacje browarnicze, wodociąg. i gazu, spawanie wszelkich metali, bielenie sprzętów sanitarnych i domow.

Wszelkie prace w zakresie przedsiębiorstwa wchodzące, wykonywać będę jak najstaranniej i przy przystępnych cenach.

Proszę uprzejmie o łaskawę poparcie

M. Gorzaniak
Bydgoszcz, ul. Hetmańska 7.

22712)

+

Dnia 2. IX. o godz. 3 rano zasnął w Bogu po krótkich lecz ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. moj kochany mąż, nasz drogi ojciec

Andrzej Heise

sekretarz skarbowy

przeżywszy lat 50, o czem donoszą w smutku pogrzebi

Żona z dziećmi i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę o g. 3.30 z kaplicy cmentarza Naj. Serca Jezusowego. Msza św. za spójność duszy odbędzie się w sobotę o godz. 8 rano. (22682)

Osobnych zawiadomień nie wysyłam.

Wróciłem

Dr med. M. Raszewski

Dyr. Szpitala Powiatowego
w Szubinie

Przyjmuje tylko prywatnych pacjentów
od godz. 10-tej do 12-tej w szpitalu. (22738)

Prakt. Kursy Handlowe

Prof. Jana Hennesa, ul. Chrobrego 7 (dom wł.)
zał. w r. 1924 za zezw. Minist. Wyz. Rel. i O. P. L. Dz. 18.393. 24. D. III

Zawiadamiam!

Kurs handlowy półroczny koedukacyjny i równoległy ubezpieczenia na życie rozpoczyna się w **sobotę 6. IX. r. b. o godz. 6 wiecz.** Absolwentom kursu ubezpieczeniowego posady zapewnione w Towarzystwie Ubezpieczeń Europa w/m. (22145)

Dyrekcja Jan Hennes.

Przetarg przymusowy.

Dnia 5 września rb. o godz. 14-tej będę sprzedawał w Minkowie, pow. bydgoski w drodze publicznego przetargu za gotówkę najwięcej dającemu:

dwa siołgi żyta.

Sicenko, dnia 1 września 1930 roku. (22694)

Ackermann, egzекutor.

Przetarg przymusowy.

W czwartek dnia 4 bm. sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę o godz. 13 w biurze moim przy ul. Farnej 5

aparat radjowy (3 lampkowy)

o godz. 14-tej w firmie Hartwig przy ul. Dworcowej 72

2 obrazy, różne porcelany i szkła, regał, podwozie, szatkownicę, 4 szafliki, garnek żelazny, 4 leczki i różne drobne przedmioty domowe.

22752) Walciewicz, kom. sąd. z pol

Wielka licytacja.

W czwartek, dnia 4. 9. 30. o godz. 10-tej przedpoł. w f-mie Hartwig, Dworcowa 72, sprzedam większą ilość obrazów i lusterek różnej wielkości.

Piechowiak
zaprzyśięzony taksator i licytator. (22641)

Olejarnia

kompletna w dobrym stanie na sprzedaż, lub do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod „B. B. 100“ do Ekspedycji Dzien. Bydg. (22733)

Młody dzielny

pomocnik

z branży zbożowej i nasiennej, zechce się zgłosić na stanowisko wakujące z odpisami świadectw i zapożądaniem referencji do firmy

B. Hozakowski, Toruń
Skrytka pocztowa nr. 1. (22533)

Wirówki „MILENA“

Najniższe ceny, najdogodniejsze warunki zapłaty.

W własnym interesie należy przed zakupem wirówki zażądać od nas oferty.

Wirówki kupuje się u nas nadzwyczaj korzystnie o czem się można przez zapytanie o ceny, przekonać.

BRACIA RAMME, Bydgoszcz
ulica św. Trójcy 14b. Tel. 79.

Tanie mięso

wieprzowe i wyroby mięsne sprzedajemy

poledwica za funt	1.60
kości z mięsem	0.50
kości z ogonkami	0.30
żby	0.40
nerki	0.90
kiełbasa pomorska	1.30
czosnkowa	1.10
wątrobianka	1.00

oraz inne gatunki wyrobów mięsnych po cenach znacznie niższych.

Jan Borowski
ul. Długa 46.

Export Bacon, Nakło
Plac Piastowski 12
Zbożowy Rynek 11.

Dnia 4 września b. r. rozpoczynają się nowe kursy samochodowe amatorskie i zawodowe. Do nauki jazdy 4 nowoczesne samochody. Kursy amatorskie odbywają się w godzinach wieczorowych. 22003

Kursy samochodowe
Z. Kochańskiego
w Bydgoszczy
ul. 3 Maja nr. 14a
tel. 1185.

Tabliczarki

do czekolady zdolne z praktyką i pakowaczki natychmiast potrzebne.

„Favorit“
ul. Dworcowa nr. 59.
13051

Oddamy

w 22723

zastępstwo

piwo

renomowanego browaru. Of. pod „Piwo“ do Dz. Bydg.

Wózki dziecięce

w wielkim wyborze po najkorzystniejszych cenach. 7086

Fr. Kreski
Bydgoszcz
ul. Gdańska nr. 7.

Meble

jadalnie, sypialnie i pokoje męskie, debowe, orzechowe, palizandrowe i sosnowe, także różne meble pojedyncze i wyszczelniane w wielkim wyborze na dogodnych warunkach, najtaniej poleca (21518)

Zieliński
Bydgoszcz
ul. Śniadeckich 43
Tel. 1707.

Raz na widelec!

Wyborną sardynkę norweską, a stanie się ona waszym stałym pożywieniem. Jak wykazały badania wchodzą w chemiczny jej skład witaminy, niezbędne zarówno dla młodzieży jak i osób dorosłych lub słabowitych, w odbudowie ich organizmów.

Sardynka norweską

jest więc smaczniejszą i zdrowym daniem, które z pewnością pojawi się wnet na każdym stole w Polsce. Nadzwyczajnie pożywna wskutek wielkiej zawartości jodu.

NORWEGJA

Do nabycia we wszystkich wykwiutnych wędzarniach oraz składach kolonialnych.

De Norske Hermetikfabrikkers Landsforening, Stavanger.

Telefon 150 i 830 Telefon 150 i 830

Pierwszorządny górnośląski

Węgiel, koks hutniczy, brykiety

SCHLAAK i DĄBROWSKI

Sp. z o. p. (13328)

BYDGOSZCZ, UL. BERNARDYŃSKA 5.

SILNIKI JAEHNEGO

z wałem korbowym, opartym na łożyskach kulkowych, są najlepsze dla celów rolniczych i przemysłowych.

Prosimy zwrócić naszą bogato zaopatrzoną skład.

BRACIA RAMME

Św. Trójcy 14b Bydgoszcz Telefon nr. 79

Starogard.

Niebywała okazja!

Wielki skład obuwia w rynku korzystnie zaraz do oddania. Zgłoszenia przyjmuje

A. Głowczewski,
Rynek 5. 22631

Bruno Szarlowski Meble zwykle i wyszczelniane dawniej Domnik po cenach fabrycznych. (14040)
Wielbany Rynek nr. 7 Fachowa i rzetelna obsługa.

Posiadłość

na nizinach W. M. Gdańska 315 ha. nad Wisłą. wpłaty 30.000 guld. gd. na sprzedaż. (21425)

Hannemann, Gnojau
kolo Simonsdorf, W. M. Gdańsk.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-lampowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na dalszych stronach 85 gr. za milim. 1 lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.